

ת"פ 15943/12/16 - מדינת ישראל נגד גאזי אבו חמאם

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 15943-12-16 ישראל נ' אבו חמאם(עציר)

לפני כבוד השופט אבי לוי

המאשימה מדינת ישראל

נגד

הנאשם גאזי אבו חמאם (עציר)

גזר דין

כללי

הנאשם, מר גאזי אבו-חמאם, הורשע לפניי על-סמך הודאתו בעובדות אשר נכללו בכתב-אישום מתוקן אשר הוגש נגדו ביום 1 פבר' 2017.

כתב-אישום זה ייחס לו עבירה שעניינה **שוד**, בניגוד לסעיף 402(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**") ואלה עובדותיו -

עובדות ההרשעה

הנאשם וניקולא אזלי היו מכרים; האחרון חב לנאשם סכום של מספר אלפי שקלים. משחוב זה לא הוחזר, החליט הנאשם לשדוד את אימו, הגב' זהרה אבו-סארי; ואכן, ביום 22 בנוב' 2016 בשעת צהריים, הגיעה הגב' אבו-סארי עם בתה, קריסטינה לרח' לוחמי הגטאות בעכו. היא ירדה מרכבה ונכנסה לבית העסק "חץ השקעות ונכסים" (חנות לחלפנות כספים). בעסק זה היא פדתה שני שיקים בכסף מזומן והוחזק בידיה בעקבות פעולה זו סך במזומן של 41,400 ₪. הגב' אבו-סארי הניחה את הכסף בתיק הצד, שאותו נשאה עימה (בו היו 2,000 ₪ נוספים, כרטיס אשראי על-שם בתה, שני כרטיסי כספומט שלה, תעודת שחרור מצד"ל, כרטיס קופת חולים, תעודת-זהות, תמונות וספר קוראן).

הנאשם, שראה אותה מגיעה ברכב החליט לשדוד אותה, המתין לה בסמוך לרכב כשהוא עוטה קפוצ'ון וחם-צוואר כדי להקשות על זיהויו. היא חזרה עם ביתה והתקרבה לרכב כשהיא נושאת את התיק על כתפה ולצידה בתה. **הנאשם קם מהמדרכה ורץ לעברה, הגיח מאחוריה ומשך בחוזקה את התיק מכתפה.** היא אחזה בתיק וניסתה למנוע מהנאשם ליטול אותו אך הנאשם לא הרפה ומשכו בכוח. רצועת התיק נקרעה; הגב' אבו-סארי נפלה ארצה; בתה, אשר התקרבה וניסתה גם כן למנוע מהנאשם ליטול את התיק, נפלה גם כן, ואז נטל הנאשם את התיק וברח מהמקום בריצה. הנאשם רץ אל מסגד סמוך; בחצר המסגד הוא הסיר מעליו את מלבושו, הוציא מהתיק את הכסף המזומן, נטלו עימו ועזב את המקום.

כתוצאה ממעשיו של הנאשם, נגמרו לגב' אבו-סארי שפשופים קלים באמת יד ימין ובאמת יד שמאל ולבתה נגרמו שפשופים בברך שמאל.

בסמוך לשעה 16:00 נמצא התיק במסגד כשהכסף המזומן בסך כולל של ₪43,000 נעלם מתוכו.

ראיות התביעה

מטעם התביעה הוצג תדפיס מידע פלילי בעניינו של הנאשם. התמצית לימדה שהנאשם הורשע בבית-המשפט לנוער בעבירות שעניינן רכישת או החזקה של נשק שלא כדין בניגוד לסעיף 144(א) לחוק העונשין וכן ברכישה או החזקה של חלק מנשק או תחמושת בניגוד לסעיף 144(א) לחוק העונשין. הוטלו עליו בגין הרשעתו בדין ביום 20.12.10 - 5 חודשי מאסר לריצוי בפועל בדרך של עבודות שירות לצד עונש מאסר על-תנאי והתחייבות להימנע מעבירה.

תסקיר שירות המבחן

בהתאם לבקשת ההגנה, ביקשתי משירות המבחן לערוך תסקיר בעניינו של הנאשם. להלן יובאו עיקריו: הנאשם סיים 10 שנות לימוד בלבד זאת לדבריו מאחר שחשש שיאונה לו רע מצדם של עבריינים אשר פגעו בקרוב משפחתו. בעקבות זאת, הוא אף נעצר ונדון בגין רכישת נשק; לאחר ריצוי עונשו הוא לא שב לספסל הלימודים והחל לעבוד עם אביו באבטחת נמל עכו. כך עשה למשך שנים עד אשר לפני מספר חודשים החל ללמוד בקורס להכשרה כנהג עגורן במכללת "הנדסה וגובה". בהתייחסותו לעבירה שבגינה נותן הוא את הדין כעת, צוין, כי הנאשם נוטל אחריות, מביע צער על המעשים ואף מבטא אמפתיה כלפי המתלוננת. הוא אף מביע רצון לפצות את המתלוננות ולהתנצל בפניהן אישית. יחד עם זאת, שירות המבחן מתרשם שהנאשם משליך מעשיו על החלטה רגעית ולא שקולה בלא שיצליח להתחבר לעומק למניעיו ולכשלים המחשבתיים שהביאוהו לבצע את העבירה.

צוין, כי הוא מתקשה מאוד להתמודד עם חווית המעצר אך זוכה לתמיכה יומיומית מצד בני-משפחתו. הוא משמש כתומך לעצורים אחרים ומשתתף בפעילויות המוצעות לו בכלא. שירות המבחן עמד על גורמי הסיכוי הבאים בעניינו של הנאשם:

משפחתו התומכת, היציבות ששימש במסגרת חינוך, הטלטלה שנלוותה למעצר, נטילת אחריות והבעת צער ואמפתיה כלפי המתלוננות.

במישור של גורמי הסיכון צוינו הר"מ: טשטוש קשריו החברתיים ואופן התנהלותו היומיומית, חשש לתגובות אגרסיביות מצדו במצבים מאיימים ומלחיצים; קושי בזיהוי מצבי סיכון והסתבכות בעבירות חמורות.

בשקלול של הגורמים כולם התרשם שירות המבחן שנשקף מהנאשם סיכון בינוני ברמת מסוכנות גבוהה להישנות התנהגות פורצת גבולות בעתיד.

בהתחשב במכלול, ולאחר התלבטות לא המליץ שירות המבחן על חלופות ענישה או על שיקום בקהילה אלא על שילובו בתוכניות הטיפול הקיימות בשב"ס.

טיעוני התביעה

התובעת המלומדת טענה לפניי כי מתחם הענישה ההולם את מעשיו של הנאשם נע בין 2 לבין 4 שנות מאסר. היא עמדה על הערכים המוגנים שבהם פגע הנאשם; על כך שהנאשם בחר קרבן "קל" (אישה מבוגרת), שתקיפתה עלולה היתה להנביט נזק רב (גם אם בפועל לא נגרם נזק גדול). היא ציינה עוד, שלנוכח מאפייניו האישיותיים עברו הפלילי והמלצת שירות המבחן, יש מקום להטיל עליו עונש מרתיע.

עמוד 2

טיעוני ההגנה

הסנגור המלומד עמד על שורה של שיקולים אשר מצדיקים, לטעמו, הקלה בעונשו של הנאשם: הודאתו בהזדמנות הראשונה; קבלת האחריות המלאה; הבנתו שדרך פעולתו לא היתה ראויה; היות המעשה אקראי וספונטני כאשר תוצאותיו חבלות שטחיות וקלות; המעשה נעשה בידי אדם אחד שלא נשא נשק; היות הנאשם בן למשפחה נורמטיבית ותומכת (כאשר אביו הודיע למשטרה שהנאשם היה מעורב באירוע); העובדה שהרשעתו הקודמת היתה עת היה קטין; יציבות המסגרת התעסוקתית אליה השתייך עובר להסתבכותו; הזעזוע שהיה מנת חלקו כתוצאה ממעצרו.

לדעת הסנגור, ראוי לקבוע את המתחם ההולם כנע בין 6 חודשי מאסר לבין 20 חודשים. הוא עתר להטלת עונש, המתחשב בכל השיקולים לקולה הנ"ל.

הנאשם בדברו האחרון

הנאשם הביע, בדברו האחרון לפני חרטה והתנצלות בפני המתלוננות.

דין והכרעה

הנאשם שלפניי שדד באורח מתוכנן ותוך שימוש בכוח פיזי תיק ובו סכום כסף גדול מאישה מבוגרת אשר את תיקה משך מרשותה. במהלך האירוע נחבלה האישה כמו גם בתה, אף כי המדובר בחבלות שאינן מן החמורות. בנס הסתיים האירוע בלא פגיעה חמורה יותר בקרבנותיו.

לטעמי, האמור במעשה חמור הראוי לגנאי. מניעיו של הנאשם לביצוע המעשה (חובו של בנה של המתלוננת כלפיו) איננו כלל רלבנטי בעיניי. כוח הזרוע איננו הדרך לגביית חובות מה גם שה'חוב' נגבה (ביתר) מקרובת משפחתו של ה"חייב" ולא מה"חייב" עצמו.

כמצוות סימן א'1 שבפרק ו' בחוק העונשין, שעניינו עקרונות הבניית שיקול-הדעת השיפוטי בענישה, אפנה לגזור לנאשם עונש, המקיים יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג העונש המוטל עליו ומידתו (סעיף 40ב לחוק העונשין).

עניין לנו כאן באירוע אחד, אליבא דכולי עלמה. לפיכך, ייקבע לו מתחם עונש הולם יחיד (סעיף 40ג לחוק העונשין).

אפנה, אפוא לקביעת מתחם העונש ההולם למעשה העבירה, שאותו ביצע הנאשם.

הערכים החברתיים שנפגעו (סעיף 40ג(א) לחוק העונשין)

הערכים החברתיים שבהם פגע הנאשם במעשיו הם זכותן של קרבנותיו לשלמות גופן ולחיים בשלווה; זכות הקניין; קיומו של סדר ציבורי תקין. פגיעת מעשיו של הנאשם בערכים הללו רחוקה מלהיות זניחה. אמנם במעשיו לא גרם הנאשם חבלה או פגיעה חמורה, אך הוא בוודאי העמיד את קרבנותיו בסיטואציה קשה ומלחיצה תוך שימוש בכח פיזי ועשה כן אל מול אישה מבוגרת על המשמעויות המחמירות הנלוות לכך. הוא נטל תיק ובו פריטים שונים ובכלל זה סכום בלתי-מבוטל במזומן. זוהי פגיעה ממשית בזכות הקניין של קרבנו.

מדיניות הענישה הנוהגת

ככלל, הפסיקה מתייחסת בחומרה למעשי שוד בכלל ולמעשי שוד אלימים בפרט. עמדה על כך כב' השופטת ע' ארבל בע"פ 5265/12 **עמור נ' מדינת ישראל**, פסקה 8 (ניתן ביום 27.12.2012) בצינה כדלהלן:

"עבירה זו אסור לה שתקנה אחיזה במחוזותינו ועלינו לפעול לעוקרה היכן שניתן. עבירת השוד פוגעת בציבור הקורבנות המסוים במסגרת האירוע, כמו גם בכלל האוכלוסייה כאשר גורמים עבריינים מאיימים על שלומה ורווחתה. על בתי המשפט להעביר מסר מרתיע לכל מי שבוחר להשיג רווח 'קל' בדרך עבריינית תוך פגיעה באנשים תמימים הנקרים בדרכם. כאמור, בנסיבות רגילות הרתעה זו צריכה לכלול מאסר בפועל"

יחד עם זאת, מעשי השוד שונים זה מזה במידת חומרתם והערכאות השיפוטיות ערכו אבחנות אלו היטב. אין דינו של שוד, המבוצע באלימות חמורה או תוך שימוש בנשק כדין שוד שנעשה בלא שימוש בכח. אין דין שוד שבו נפצע אדם פגיעה קשה כדינו של שוד שבמהלכו איש לא נפגע. אין דין שוד שבו סכום הגניבה היה מזערי כדין שוד שבו נשדד סכום כסף גדול. עמד על כך כב' השופט רובינשטיין במסגרת ע"פ 4841/13 **עומר ספי נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 6.2.14) בצינו כדלהלן:

"באשר לקביעת מתחם העונש ההולם - כנודע, לובשת עבירת השוד פנים וצורות רבות וקביעת מתחמי הענישה ההולמים בגינה מגוונת; אך פטור בלא כלום אי אפשר (בבלי, חולין כז ע"ב), ואת המסגרת קבע כמובן המחוקק בקביעת 'תג העונש' לעבירה זו - אין זהה דינה של עבירה שנעברה תוך פגיעה פיסית אלימה לעבירה שבוצעה על דרך הפחדה בלבד; אין זהה דינה של עבירה שנעברה לאחר תכנון והכנה מוקדמים לעבירה אקראית-ספונטנית; אין זהה דינה של עבירה שנעברה בחבורה לדינה של עבירת אדם יחיד; אין זהה דינה של עבירה שנעשתה תוך שימוש בנשק, חם או קר, לעבירה שנעשתה ללא שימוש בנשק; אין זהה דינה של עבירה חד פעמית למסכת שיטתית של עבירות [...]"

המקרה בו אנו עוסקים כאן הוא מקרה ביניים. מחד גיסא, נעשו הדברים בידי אדם אחד, שלא תוך שימוש בכלי-נשק; בסופו לא נגרמה חבלה או פגיעה קשה. מאידך גיסא, עניין לנו בשוד שנעשה כלפי קרבן שהוא אישה מבוגרת (ובחורה צעירה נוספת), כשנגרמה כתוצאה ממנו חבלה קלה ונשדד סכום בלתי-מבוטל. מתאימים לעניינו הדברים שכתבה כב' השופטת ע' ארבל במסגרת ע"פ 5213/08 **יצחק וינדמו נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 9.5.07), לפיהם:

"עבירת השוד בפני עצמה חמורה היא, וכאשר היא מופנית אל החלש והקשיש בחברה שהסיכוי להתנגדותו הוא קטן, היא חמורה שבעתיים. הפגיעה במתלונן חסר הישע אינה אך פגיעה פיזית, אלא יש בה פגיעה בביטחונו של המתלונן להסתובב כרצונו ברחובות העיר ולצאת מביתו כאשר הוא חפץ בכך. פגיעה זו קשה לרפא".

משכך, על מנת לשרטט כדבעי את מתחם העונש ההולם, בעניינו של הנאשם, עיינתי בפסיקה רחבה העוסקת בעבירות של שוד בנסיבות דומות. אציין את המובן מאליו, מדיניות הענישה הנהוגה בעבירת השוד הינה מגוונת. ברי, כי תלויה היא **בנסיבותיו של כל מקרה ומקרה**.

כך למשל, במסגרת ת"פ 35274-02-15 **מדינת ישראל נ' גורשומוב** (ניתן ביום 28.7.15) גזר בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופטת בש) על הנאשם עונש מאסר בן **30 חודשים לריצוי בפועל** (בנוסף להפעלת מאסר מותנה בן 12 חודשים, במצטבר) בגין ביצועה, על פי הודאתו, של עבירה שעניינה **שוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין**. עובדות מקרה זה לימדו, כי בהגיעה של המתלוננת (ילידת 1949), אל סמוך לפתח הבניין בו היא מתגוררת, ניגש אליה הנאשם מאחור, תפס את התיק שנשאה על כתפה השמאלית, משך אותו בחוזקה ודחף את המתלוננת. כתוצאה מכך המתלוננת נפלה ארצה. לאחר מכן, נמלט הנאשם מהמקום כשהתיק בידו. עובר אורח, אשר שמע את צעקות

המתלוננת, רדף אחר הנאשם והשתלט עליו בעזרת אזרחים נוספים. כתוצאה ממעשיו של הנאשם, נגרמו למתלוננת כאבים, רגישות והגבלה בתנועות בכתף ימין. **כאן המקום לציין, בתיק זה הנאשם ביצע את העבירה כחודש ימים בלבד לאחר שחרורו ממאסר ובעוד תלוי ועומד נגדו מאסר על תנאי בן הפעלה.**

במסגרת ת"פ 35274-02-15 **מדינת ישראל נ' פלוני** (ניתן ביום 23.12.14) גזר בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט גלעד) על הנאשם עונש מאסר בן **20 חודשים לריצוי בפועל** בגין ביצועה, על פי הודאתו, של עבירה שעניינה **שוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין**. עובדות מקרה זה לימדו, כי המתלוננת צעדה בדרכה לביתה, עם תיק תלוי על ידה כאשר הנאשם הגיח מאחוריה במטרה לשדודה. בשלב מסוים, הנאשם משך בחוזקה ברצועת התיק, במטרה לשחררו מאחיזתה של המתלוננת ולגנוב אותו. המתלוננת מצדה משכה את תיקה ואחזה בו בחוזקה. המתלוננת אשר נבהלה ממעשה הנאשם החלה לצעוק אולם, משגבר חששה כי הנאשם יפגע בה, הרפתה מהתיק. הנאשם משך את התיק ונמלט בריצה מהמקום. בתוך התיק היו אותה עת 40 ₪ במזומן, כרטיס אשראי ופריטים אישיים נוספים. כאן המקום לציין שערעור (הנאשם) על גזר דין זה (**ע"פ 970/15**) נדחה, אם כי במסגרתו בית המשפט העליון התערב ברכיבי המאסר המותנה בלבד - והפחיתם.

במסגרת ע"פ 5859/15 **חסם בנאת ואח' נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 16.3.16) קיבל בית המשפט העליון ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה, במסגרתו הושת על המערער עונש מאסר בן 35 חודשי מאסר לריצוי בפועל (הכולל הפעלת מעונש מאסר מותנה בן 5 חודשים, במצטבר). עונש זה הוטל על המערער בגין ביצועה על פי הודאתו, של עבירה שעניינה **שוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין**. עובדות מקרה זה לימדו, כי סמוך לפתח דירתה של המתלוננת, תפס המערער את התיק שנשאה המתלוננת על כתפה הימנית ומשך אותו בחוזקה ולא הרפה מאחיזתו גם עת ניסתה המתלוננת להתנגד ולמנוע ממנו ליטול את תיקה. בתגובה, המערער הפילה אל הרצפה והמשיך למשוך את התיק בעודה אוחזת בו, תוך שהוא גורר את המתלוננת במדרגות. לבסוף הצליח הנאשם להתגבר על התנגדותה ונטל ממנה את התיק בכוח. לאחר שנטלו, פתח את התיק, שלף מתוכו את הארנק ונמלט מהמקום. בית המשפט העליון כאמור קיבל את הערעור והעמיד את עונשו של המערער על **30 חודשי מאסר לריצוי בפועל** (לרבות המאסר על תנאי המופעל).

במסגרת ת"פ 10455-06-14 **מדינת ישראל נ' אלמנך** (ניתן ביום 25.10.15) גזר בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט שפירא) על הנאשם (**ללא עבר פלילי**) עונש מאסר בן **12 חודשים לריצוי בפועל** בגין ביצועה, על פי הודאתו, של עבירה שעניינה **שוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין**. עובדות מקרה זה לימדו, כי הנאשם הגיח מאחורי המתלוננת, כאשר הייתה בדרכה חזרה מעבודתה לביתה ומשך בחוזקה את התיק השייך לה מידה. המתלוננת הידקה אחיזתה בתיק על מנת למנוע מהנאשם לחטוף אותו ממנה, אך הנאשם המשיך למשוך בחוזקה את התיק עד שתלש אותו מידה של המתלוננת וברח מהמקום. כתוצאה ממעשיו של הנאשם נגרמו למתלוננת כאבים בידה השמאלית ושבר באחת מציפורני ידה. תיקה של המתלוננת כלל ארנק ובו תעודות זהות, כרטיסי אשראי, סך של 85 ₪ במזומן, 2 זוגות משקפיים, אייפוד עם כיסוי לבן, דיסק און-קי, מפתחות, מטען לפלאפון וחפצים אישיים.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40 לחוק העונשין)

בבחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ראיתי לנכון לעמוד על השיקולים הבאים: המעשה היה מתוכנן (גם אם אין האמור בתכנון של שבועות או חודשים); הנאשם היה העבריין היחיד בביצוע העבירה; הנזק העלול היה להיגרם היה רב (לנוכח גילה של המתלוננת); בפועל נגרמו חבלות קלות לקרבנות שתיהן; הנאשם עשה את שעשה שכן רצה להיפרע מהמתלוננת בגין חובו הנטען של בנה; הנאשם הבין את שהוא עושה, יכול היה וצריך היה להימנע מביצועו. המעשה

נעשה תוך שימוש באלימות אף כי לא אלימות קיצונית. הנאשם ניצל את עדיפותו הפיזית על-פני המתלוננות.

מתחם העונש ההולם

בהתחשב במכלול, מצאתי לקבוע מתחם עונש הולם העומד על **12 חודשי מאסר עד 36 חודשי מאסר לריצוי בפועל לצד עונשי מאסר על-תנאי קנס ופיצויים.**

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40יא לחוק העונשין)

כעת, אעבור לשלב גזירת העונש, המתאים לנאשם והמביא בחשבון את נסיבותיו האישיות, דהיינו, הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה. ריצוי עונש מאסר ממושך יפגע בנאשם, בלימודיו ובתכניות התעסוקה שטווה. כמו-כן, יגרור הדבר עיכוב משמעותי במימוש תכניותיו להינשא לארוסתו, הממתינה לו. עונש שכזה יפגע גם בבני-משפחתו. הנאשם נטל אחריות מלאה על מעשיו ומבקש לחזור למוטב. הנאשם מעוניין לתקן את תוצאות מעשיו, להתנצל בפני המתלוננות ולפצותן. הנאשם שיתף פעולה באורח מלא עם רשויות החוק והודה באשמה בהזדמנות הראשונה. לחובת הנאשם עבר פלילי אשר אין ניתן לבטלו. הוא הורשע בעבירה חמורה ואף ריצה עונש מאסר (אף כי בדרך של עבודות שירות).

ראוי להרתיעו מלחזור ולבצע מעשים דומים באמצעות ענישתו וכן ראוי להרתיע את הרבים על ידי ענישתו בחומרה.

גזירת העונש המתאים

לאחר ששקלתי את מכלול השיקולים הללו, ותוך מתן משקל נכבד להודייתו של הנאשם באשמה באורח מידי ולניסיונותיו להשתקם בתוככי בית-המעצר, מצאתי לנכון להטיל על הנאשם **18 חודשי מאסר לריצוי בפועל מיום מעצרו.**

כן מוטלים עליו 12 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור במשך 3 שנים עבירה של שוד, בניגוד לסעיף 402 לחוק העונשין ו-6 חודשי מאסר על-תנאי שלא יעבור במשך 3 שנים עבירה שיש בה יסוד איום או אלימות או עבירה שיש בה יסוד של שליחת-יד ברכוש הזולת.

כן מוטל על הנאשם לפצות כל אחת מן המתלוננות בסך של 2,500 ₪. הפיצוי ישולם במלואו עד יום 1.1.18.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, כ"ד ניסן תשע"ז, 20 אפריל 2017.